

Nr 44.

Av herr **Pettersson** i Södertälje, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Erfarenheten giver vid handen, att ej sällan uppenbara misstag begås vid taxering till inkomstskatt och bevillning. Det är förklarligt, att så kan ske. De av de skattskyldiga, merendels i skriftlig form lämnade uppgifterna äro ofta rätt svårbegripliga och kunna lätt nog av vederbörande taxeringsmyndigheter missförstås. Även rena misskrivningar i längderna höra ingalunda till sällsyntheterna. Har av dylik anledning högre skatt än som vederbort påförts den skattskyldige, ställer sig saken ur hans synpunkt ganska betänklig. Möjlighet står ju visserligen till buds att i prövningsnämnds beslut vinna ändring, men enär denna skall sökas hos kammarrätten, har i de flesta fall den på felaktiga taxeringen belöpande skatten redan måst erläggas, innan kammarrättens utslag hunnit meddelas.

Skatteinbetalningen skall ju nämligen ske, vad inkomst- och förnögenhetsskatten beträffar, samma år och, vad kommunalskatten angår, året efter det, då prövningsnämndens beslut fattades. Men dessförinnan kan kammarrättens avgörande i allmänhet icke vara att förvänta. Frånsett det dröjsmål, som vållas av att skattemålen först undergå en tidsödande förberedande behandling hos Kungl. Maj:ts befallningshavande, är nämligen den arbetsbalans som f. n. åvilar kammarrätten så stor, att det merendels dröjer avsevärd tid, innan ett inkommet mål kan av kammarrätten företagas till avgörande.

Även om nu den skattskyldige på grund av kammarrättens utslag må vinna restitution av hela eller eventuellt en del av ifrågavarande

skattebelopp, jämte 5 % ränta härå, kan ju dock det inträffade ha ställt honom i en ytterst brydsam situation. Ja, fall finnas, där skattskyldiga ha sett sig hotade av ekonomisk ruin, då det icke varit dem möjligt att anskaffa de för erläggande av den för högt debiterade skatten erforderliga medlen. Såväl stats- som kommunalskatterna utgå ju numera med så avsevärda procentsatser, att en höjning av den beskattningsbara inkomsten lätt kommer att för den skattskyldige medföra en ytterst kännbar ökning av skattebeloppet.

Önskvärt vore, om möjlighet kunde beredas att få ifrågakommande misstag rättade innan ännu någon skada skett, således före skatteuppbördens början. Närmast tillhands kunde då synas ligga, att åt de skattebesvär, vilka grunda sig på ett uppenbart misstag, förtur bereddes vid handläggningen i kammarrätten. Denna utväg torde dock ej vara framkomlig redan av det skäl, att, såsom i det föregående nämnts, besvären över prövningsnämndens beslut, först efter att hos K. B. ha undergått en förberedande, i regel rätt tidsödande behandling, översändas till kammarrätten. Följden härav blir, att besvären merendels komma kammarrätten tillhanda så sent, att den skattskyldige ej vore hjälpt, även om kammarrättens utslag meddelades strax sedan handlingarna inkommit.

Lämpligare torde då vara, att befogenhet att i prövningsnämndens utslag vidtaga rättelse lades i K. B:s hand. I detta avseende må erinras om det numera föråldrade stadgandet i 1734 års lag, R. B. 10:27, som gav K. B. makt att bl. a. just ifråga om oriktighet vid uppbörd »strax rätta vad så ske kan» och hjälpa »den till rätt sin, som lidit». Gällande uppbördsreglemente av den 14 december 1917 stadgar ock i 7 §, att skattskyldig, som förmenar att utskyld eller avgift, som i uppbördsbok eller särskild uppbördslängd finnes upptagen, blivit genom fel vid debiteringen obehörigen eller med oriktigt belopp honom påförd eller att felaktighet ägt rum vid utskrivandet av hans debetsedel, äger att söka rättelse genom besvär hos K. B. i det län, inom vilket debiteringen skett.

Det kunde nu ifrågasättas, om icke, därest ett uppenbart misstag legat till grund för beskattningsnämndens beslut i taxeringsfrågan, en liknande möjlighet att hos K. B. vinna rättelse borde beredas den skattskyldige. Om en sådan anordning utfördes samt fog för anført klagomål visades, skulle K. B:s utslag i saken säkerligen vara att förvänta så snart, att rättelse i uppbördsbok eller uppbördslängd kunde ske före uppbördsstämman början. En dylik anordning att till K. B. förlägga pröv-

ningen av dessa taxeringsfrågor, skulle därutöver medföra den fördelen, att kammarrättens arbetsbörda i ej oväsentlig grad minskades. I de rätt många fall, där besvären blott avse en rättelse av ett misstag, är nämligen den vidlyftighet och omgång, med vilken målets avgörande i kammarrätten är förenad, alls icke erforderlig. Visserligen skulle besvärsmålet medgivas över K. B:s utslag, men därest detta blott gått ut på en rättelse av misstaget, torde endast i undantagsfall kronoombudet finna anledning vara för handen, att hos kammarrätten yrka utslaget upphävande. Målet kunde med andra ord i regel förväntas vara avgjort med K. B:s utslag, därest i detta den skattskyldiges yrkande bifallits.

Emellertid torde ett närmare överbäggande av det nu skisserade uppslaget giva vid handen, att dess genomförande är förenat med stora svårigheter. Den ordinära besvärsvägen till kammarrätten måste ju nämligen bibehållas. Om då en person vill klaga dels över ett uppenbart misstag, dels i en taxeringsfråga av tvistig beskaffenhet, skulle klagan föras samtidigt så väl hos K. B. som hos kammarrätten. Visserligen måste ju de senare besvären i likhet med de förra ingivas till K. B., och kammarrättens utslag skulle väl ej vara att förvänta förrän någon tid efter det K. B:s utslag fallit, men man skulle dock med nu antydda anordning ej undgå den formellt stötande anordningen, att besvär över ett och samma beslut, om än till olika delar, samtidigt bleve anhängiga hos skilda myndigheter. Även med hänsyn till besvärstidernas beräkning uppstå svårigheter som med den dubbla besvärsvägen äro oskiljaktiga.

Det synes därför vara lämpligare att inordna den K. B. tillänkta prövningsrätten såsom ett led i det nuvarande besvärsmålet. Ordningen skulle då bliva den, att besvär över prövningsnämndens beslut liksom hittills ställdes till kammarrätten och ingåves till K. B. Vid besvären skulle emellertid av den skattskyldige kunna fogas en ansökan till K. B. att interimistiskt vidtaga rättelse i beslutet i fråga, enär till grund för detsamma legat ett uppenbart misstag. Genom att sålunda giva K. B:s eventuella ändringsbeslut en allenast interimistisk karaktär skulle de mot den dubbla besvärsvägen ovan anförda invändningarna förfalla. Avslår K. B. den framställda begäran, går målet i vanlig ordning vidare till kammarrätten. Bifalles åter ansökan av K. B., innebär detta blott att den skattskyldige tillsvidare, i avvaktan på kammarrättens utslag, ej behöver erlägga den honom påförda skatten eller eventuellt den del därav, som av beslutet beröres.

Emot den nu skisserade anordningen kan anmärkas, att med den

samma ej åt kammarrätten beredes den lättnad i arbetsbördan, som på sätt förut nämnts vore önskvärd. Emellertid synes det ej uteslutet, att även detta önskemål kunde tillgodoses. Därest besvären allenast gå ut på rättelse av ett uppenbart misstag i prövningsnämndens utslag och ansökan om interimistisk rättelse av K. B. bifalles, kunde man nämligen tänka sig att vid K. B:s beslut finge bero, för så vitt ej av kronoombudet eller av annan i saken intresserad part (t. ex. vederbörande kommun, församling eller vägstyrelse) yrkande framställdes, att beslutet ifråga måtte av kammarrätten undanröjas.

Av det anförda framgår, att skilda vägar stå till buds när det gäller att lösa den här behandlade frågan. Det är för övrigt möjligt, att vid ett närmare övervägande kunna framkomma andra och lämpligare uppslag, än de som här skisserats. I varje fall torde frågan vara förtjänt av uppmärksamhet. Det är ursäktligt att misstag kunna begås, men det är icke lyckligt om statens förvaltningsapparat arbetar så tungt, att rättelse ej står att vinna innan den enskilde tillfogats en kanske obotlig skada. Av kammarrätten torde kunna vitsordas, att under senaste åren det inkommit ett ej ringa antal besvär som avsett fall, då vid taxeringen misstag förelupit. De talrika framställningar om förtursbehandling, som inkomma till kammarrätten, och de ofta synnerligen ömmande omständigheter som härvid anföras, torde nogsamnt bära vittne, om att en ändring i det nuvarande förfarandet verkligen är av behovet påkallad.

Emellertid torde någon åtgärd från statsmyndigheternas sida ej gärna vara möjlig utan föregående utredning, och får jag därför föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning angående sådan ändring av K. F. den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, att åt Kungl. Maj:ts befallningshavande inrymmes befogenhet att på skattskyldigs yrkande i verkställd taxering vidtaga rättelse, där taxeringen ifråga finnes vara grundad på felskrivning eller annat uppenbart misstag.

Stockholm den 15 januari 1921.

Jakob Pettersson.